การจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

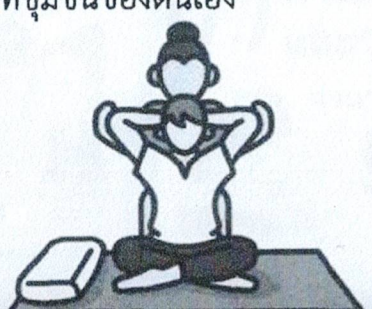

ภูมิปัญญาท้องถิ่น

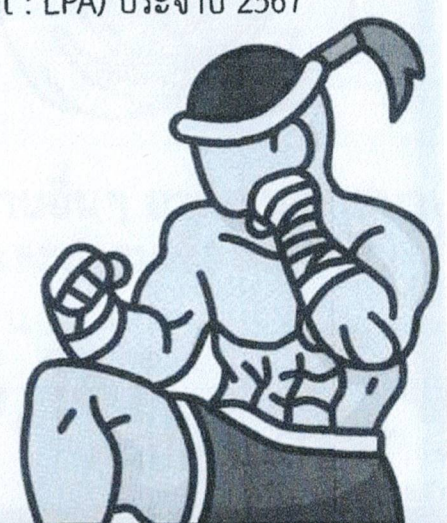
- ภูมิปัญญาท้องถิ่น (LOCAL WISDOM) หมายถึง องค์ความรู้ที่มีการถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่งจนเกิดผลดีงาม มีคุณค่า มีประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการแก้ไขปัญญาและการพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือใช้เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละยุคสมัย
- ภูมิสังคม หมายถึง สภาพทางกายภาพ ลักษณะพื้นที่ วิถีชีวิต ค่านิยม ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละแห่งตามสภาพภูมิประเทศ โดยการจะพัฒนาเรื่องใดเรื่องหนึ่งในท้องถิ่นนั้นๆ จะต้องคำนึงถึงภูมิสังคมอยู่เสมอ

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น 8 ด้าน	เป้าหมาย	การวัดผลตัวชี้วัด (KPI)
1. ด้านเกษตรกรรม 2. ด้านหัตถกรรม 3. ด้านอุตสาหกรรม 4. ด้านการแพทย์ไทย 5. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 6. ด้านศิลปกรรม 7. ด้านภาษาและวรรณกรรม 8. ด้านอื่นๆ อาทิเช่น ศาสนาและความเชื่อในท้องถิ่น	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง (7,848 อปท.) มีการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับภูมิสังคมในชุมชนอย่างน้อย 5 ด้านขึ้นไป และมีการเผยแพร่ฐานข้อมูลเพื่อให้ประชาชนได้นำไปใช้ประโยชน์ได้และต่อยอดในการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชุมชนของตนเอง	วัดผลจากการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment : LPA) ประจำปี 2567

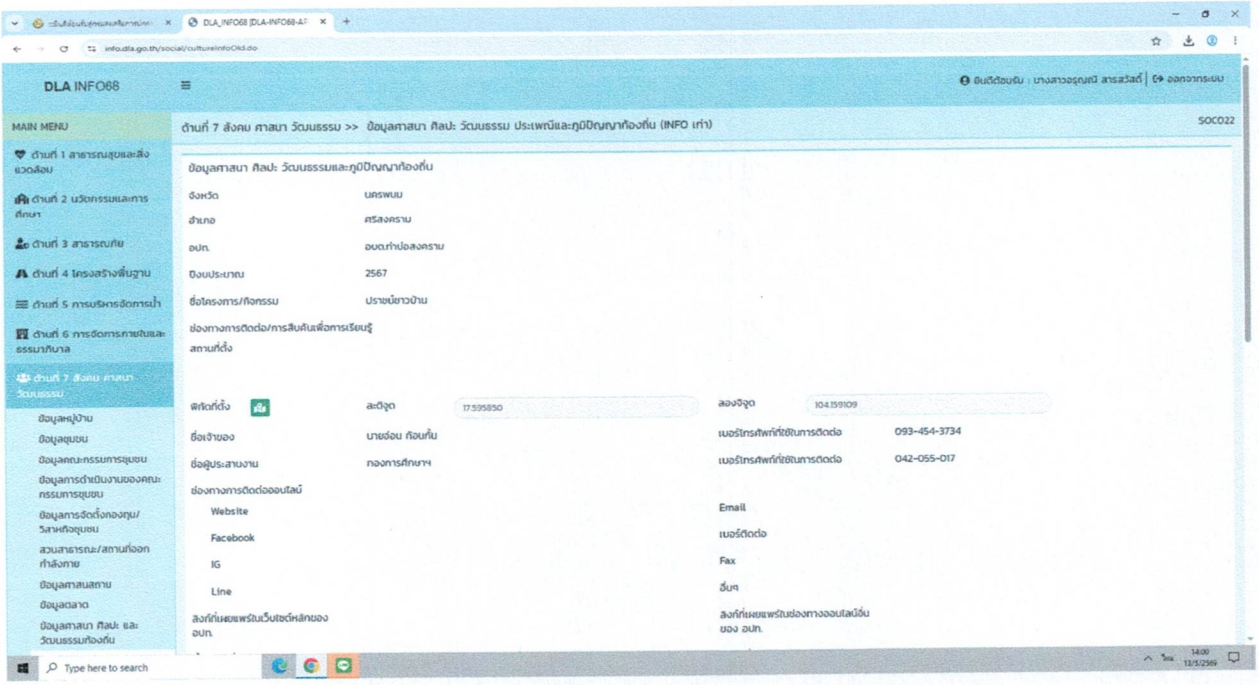

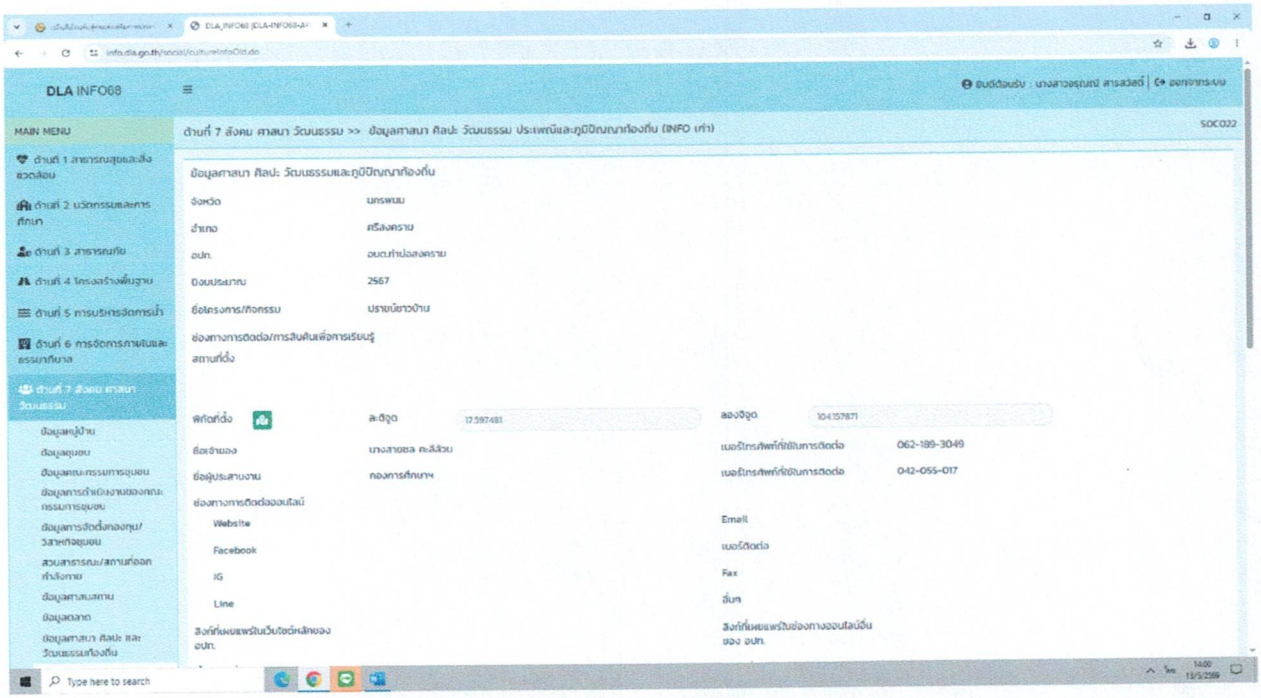

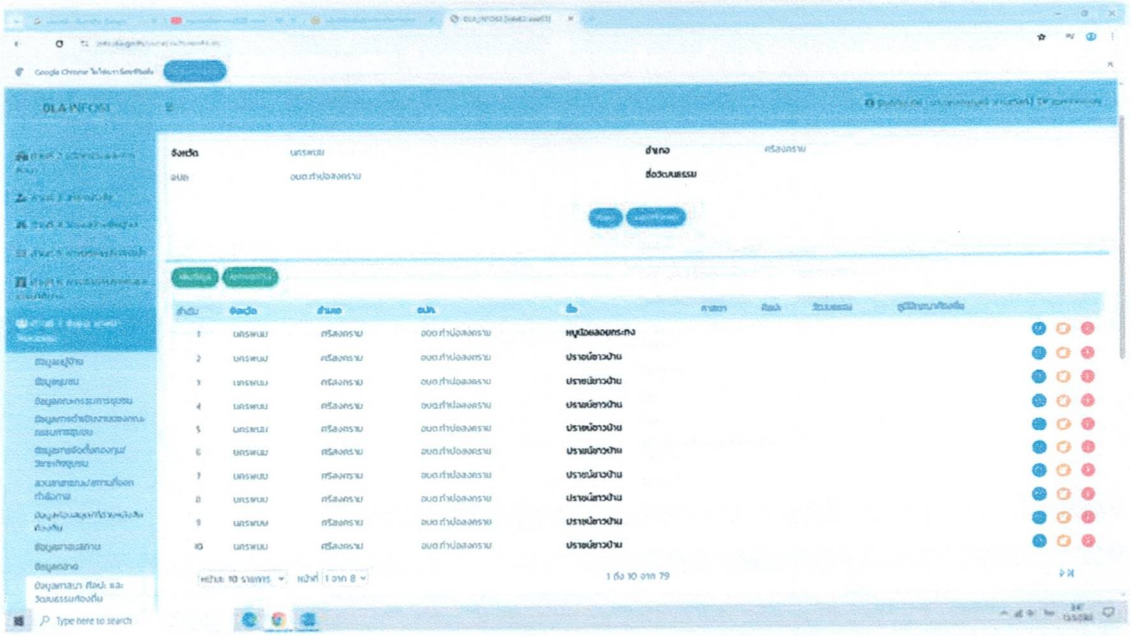

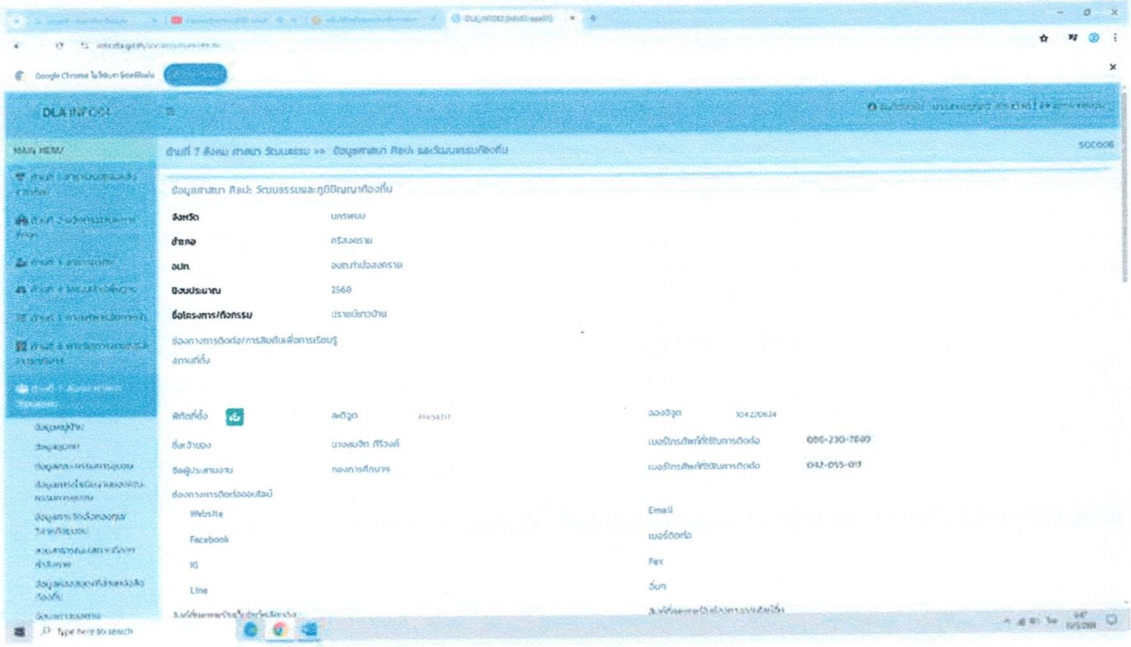

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นลงในระบบข้อมูลกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (INFO)

รายชื่อปราชญ์ชาวบ้าน ลงระบบ Info ม.1

รายชื่อ	หมู่ที่	ละติจูด	ลองติจูด	เบอร์โทร	ด้านที่
นายโสภา ขันทะชา	1, 29	17.596050	104.159804	084-785-2316	7
นายอ่อน ก้อนกั้น	1, 171	17.595850	104.159109	093-454-3734	8
นางสายชล คะลีล้วน	1, 107	17.597481	104.157871	062-189-3049	6
นายเชย ก้อนกั้น	1, 121	17.595698	104.158779	089-576-2965	1
นางสาวดอกไม้ คำใหญ่	1, 150	17.595518	104.160470	089-395-5161	2
นางสมจิตร อินทะศรี	1, 85	17.598089	104.157561	082-191-3401	3
นายขุ่น ต้นศรี	1, 169	17.597028	104.159039	093-219-4655	5
นางสาวคำพันธ์ อินทะศรี	1, 54	17.595651	104.160676	089-833-6992	4

รายชื่อปราชญ์ชาวบ้าน ลงระบบ Info ม.2

รายชื่อ	หมู่ที่	ละติจูด	ลองติจูด	เบอร์โทร	ด้านที่
นายวีระ คะปัญญา	2, 1	17.614933	104.145538	065-581-1374	8, 4
นายนิกร เกษมสินธุ์	2, 109	17.616276	104.145271	087-215-6205	7
นางมนูญ เกษมสินธ์	2, 4	17.614546	104.145880	065-197-6067	2
นางสาวดวงจันทร์ เกษมสินธุ์	2, 18	17.614212	104.146718	082-336-4561	3
นายประพันธ์ สุธรรม	2, 10	17.615445	104.145894	086-226-5960	1
นางสาวสิริอร บรรเลงสวรรค์	2, 106	17. 614040	104.147473	093-075-0597	4
นายไกรสร เกษมสินธุ์	2, 71	17. 614416	104.146680	065-426-5315	6

รายชื่อปราชญ์ชาวบ้าน ลงระบบ Info ม.3

รายชื่อ	หมู่ที่	ละติจูด	ลองติจูด	เบอร์โทร	ด้านที่
นายใบ ก้อนกั้น	3, 2	17.642651	104.175968	063-926-6379	7,8
นายลอง บุญเพ็ง	3, 13	17.642243	104.173913	-	2
นางพวงผกา ศรีสวัสดิ์	3, 18	17.642852	104.174289	063-919-9892	3
นายสมพร ตองมีทอง	3, 99	17.642929	104.174013	095-648-1483	1
นางวนิดา ศรีสวัสดิ์	3, 18/1	17.642822	104.174488	085-532-5676	5
นางสาวกาญจา ศรีโคตร	3, 152	17. 640255	104.175622	062-457-2581	6
นายสังคม เนตรมุข	3, 223	17. 643621	104.171347	082-150-9714	4

รายชื่อปราชญ์ชาวบ้าน ลงระบบ Info ม.4

รายชื่อ	หมู่ที่	ละติจูด	ลองติจูด	เบอร์โทร	ด้านที่
นางพิชญา แสนสุข	4, 26	17.654844	104.218206	088-033-3914	3
นายแว่น อินทร์เสนลา	4, 103	17.655276	104.218218	087-863-7949	8
นายเฉลิม มณีปกรณ์	4, 205	17.655289	104.216471	086-291-6841	7
นายแวว เพ็ญศรี	4, 16	17.656630	104.214776	081-320-0243	1
นางพัน ชัยบิล	4, 2/1	17.654098	104.217519	093-415-4211	4
นายชาญชัย ชัยบิล	4, 99	17.654588	104.218473	092-972-8679	2
นายลิขิต โพธิ์สุ	4, 38/4	17.653468	104.221172	081-873-4242	5

รายชื่อปราชญ์ชาวบ้าน ลงระบบ Info ม.5

รายชื่อ	หมู่ที่	ละติจูด	ลองติจูด	เบอร์โทร	ด้านที่
นายสรรเสริญ บานอินทร์	5, 120	17.665944	104.249152	083-340-3289	7,8
นายชนะ คัณทักษ์	5, 64	17.665981	104.248575	065-039-2214	2
นางถาวร พวงพั่ว	5, 34	17.666619	104.248552	-	6
นายณรงค์ สิงห์งอย	5, 61	17.667577	104.245607	093-684-7056	1
นายประยงค์ ดายังยุทธ	5, 66	17.667239	104.246645	098-679-0827	3
นางสุภาพ ไชยรินทร์	5, 177	17.668348	104.243854	087-428-0775	5
นายสมพิศ สิงห์งอย	5, 11	17.666226	104.246895	061-124-1491	4

รายชื่อปราชญ์ชาวบ้าน ลงระบบ Info ม.6

รายชื่อ	หมู่ที่	ละติจูด	ลองติจูด	เบอร์โทร	ด้านที่
นางอัมรา ผิวคำ	6,12	17.654667	104.215237	098-027-5319	6
นายเล็ง ขรรศร	6, 48	17.653752	104.215980	090-840-9244	4,7
นางจีระนันท์ วงษาเนาว์	6, 61	17.654422	104.216653	086-227-4573	1
นางบุญเริง ชัยบิล	6, 56	17.654575	104.215893	081-261-1239	3
นายคำสอน มีนาคะ	6, 82	17.653491	104.215829	065-340-6552	8
นายบุญเติม โพธิ์สุ	6, 45	17.653558	104.215830	065-418-4150	2
นายสีหา การิก	6, 34	17.653364	104.215379	087-220-2024	5
นางสมจิตร ศิริวงศ์	6, 289	17.654217	104.220624	086-230-7840	4

รายชื่อปราชญ์ชาวบ้าน ลงระบบ Info ม.7

รายชื่อ	หมู่ที่	ละติจูด	ลองติจูด	เบอร์โทร	ด้านที่
นายชม คะแก้ว	7, 57	17.596201	104.167290	-	2
นายยอดสง่า เครือหว้า	7, 22/7	17.596380,	104.165096	-	1
นายทองส่วน ขันรักษา	7, 33	17.597031,	104.165791	098-208-0389	7,8
นายประสงค์ ทุมพลแก	7, 108	17.596421,	104.166831	088-330-3098	3
นายวิศิษฐ์ ขันทะชา	7, 117	17.595789	104.166703	098-028-3308	5
นางสาวรัชนีกร คะลีล้วน	7, 48/28	17.596542,	104.164631	063-037-4659	4
นางสีสุดา คำมี	7, 44	17.596565,	104.166140	061-106-3754	6

ด้านการแพทย์ไทย : การนวดแผนไทย

ความเป็นมา

การนวดแผนไทย หรือเรียกอีกอย่างว่าการนวดแผนโบราณ เป็นหนึ่งในรูปแบบการนวดบำบัดและรักษาโรคแขนงหนึ่งของการแพทย์แผนไทย โดยจะเน้นในลักษณะการกด การคลึง การบีบ การดัด การดึง ซึ่งการนวดคลึงและยืดเหยียดร่างกายจะช่วยให้พลังงาน และเลือดไหลเวียนดีขึ้น

ด้านศิลปกรรม : การฟ้อนรำแสกเต้นสาก

ความเป็นมา

ประเพณีแสกเต้นสาก โดยบ้านดอนสมอ ม.1 และม.7 เดิมเป็นชนเผ่าแสกอพยพมาจากเมืองแสก เขตเมืองคำเกิด ประเทศลาว ทำให้ได้อิทธิพลศิลปวัฒนธรรมบางส่วนมาด้วย หนึ่งในนั้น คือ การฟ้อนรำแสกเต้นสาก โดยลักษณะการเต้นนั้น ผู้เต้นจะขอยเท้าถี่ ๆ ตามจังหวะการกระทบไม้คล้ายการเต้นลาวกระทบไม้แต่จะเร็วกว่ามาก

ด้านอื่นๆ : ความเชื่อในท้องถิ่น (ประเพณีเลี้ยงปู่ตา)

ความเป็นมา

ศาลปู่ตาเปรียบเสมือนศาลหลักบ้านประจำหมู่บ้าน เป็นที่เคารพสักการะนับถือของชาวบ้าน ตามความเชื่อที่มีมาแต่โบราณ และยังสืบทอดกันมาจนถึงรุ่นปัจจุบัน โดยชาวบ้านเชื่อว่า ผีปู่ตาจะบันดาลความสำเร็จและดูแลความทุกข์สุขของชาวบ้าน

ยินดีต้อนรับสู่ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม

แผ่นพับแนะนำศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในเขตพื้นที่ตำบลท่าบ่อสงคราม

จัดทำโดย กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม
อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
โทร. 0-4205-5017,18

ด้านเกษตรกรรม : ทำนา

ความเป็นมา

ด้วยตำบลท่าบ่อสงครามเป็นพื้นที่ราบลุ่มติดริมลำน้ำสงครามและลำน้ำอูน ทำให้เป็นที่ที่เหมาะแก่การเพาะปลูกทำนาข้าวเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนาปีและนาปรัง ซึ่งในแต่ละปี ตำบลท่าบ่อสงครามเป็นหนึ่งในพื้นที่ ที่สามารถผลิตข้าวจำหน่ายในปริมาณที่สูงเป็นลำดับต้นๆ

ด้านหัตถกรรม : การจักรสาน การทอผ้าพื้นเมือง

ความเป็นมา

การจักรสานและการทอผ้าพื้นเมือง เริ่มจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน สู่การนำมาใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มและของใช้ในครัวเรือน ซึ่งการประดิษฐ์หรือสร้างลวดลาย ทรงลักษณะใหม่ๆ ขึ้นกับภูมิปัญญาชาวบ้าน ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่ม

ด้านอุตสาหกรรม : การทำปลาส้ม

ความเป็นมา

การทำปลาส้ม ถือว่าเป็นอาชีพเสริมที่สร้างงานสร้างรายได้ให้กับคนในบ้านท่าบ่อสงคราม จากกระบวนการส่งเสริมการสร้างสัมมาชีพชุมชนระดับหมู่บ้าน บ้านท่าบ่อ ม.4, ม. 6 จึงได้รวมกันจัดกิจกรรมสาธิตการทำปลาส้ม และฝึกอาชีพการทำปลาส้ม และต่อยอดสู่การแปรรูปผลิตภัณฑ์ อื่นๆ ที่เกี่ยวกับปลา เพื่อเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ชุมชน

ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : สวนผักอินทรีย์

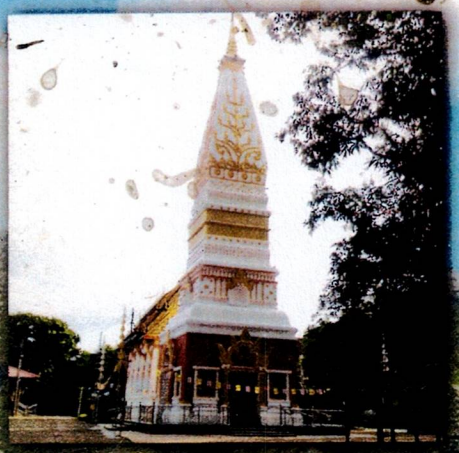
ความเป็นมา

ครูวนิดา ศรีสวัสดิ์ ถือได้ว่าท่านเป็นตัวอย่างของบุคคลที่ดำเนินชีวิตแบบพอเพียง เป็นผู้ที่ลงมือปฏิบัติจริง เมื่อได้รับผลสำเร็จแล้ว จึงถ่ายทอดความรู้ให้แก่ชุมชน จนนำไปสู่การเป็นตัวแทน ศูนย์สาธิตความมั่นคงทางอาหาร ในเครงการหนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้านยั่งยืน ของตำบลท่าบ่อสงคราม

ประวัติและประเพณีวัฒนธรรมตำบลท่าบ่อสงคราม

โดย...สภาวัฒนธรรมตำบลท่าบ่อสงคราม

619899,042-530728

รายงานวิจัยชุมชน

การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณนาแบบเร่งด่วน

(Rapid Ethnographic Community Assessment Process: RECAP)

โดย

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม

อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ศูนย์จัดการเครือข่ายองค์การบริหารส่วนตำบลพิมาน

อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

สนับสนุนโดย

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

สำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน (สำนัก ๓)

บทที่ ๑
ทุนและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในด้านการจัดการตนเอง
ตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

๑. ข้อมูลทั่วไป

(๑) ประวัติความเป็นมา

ในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ ตำบลท่าบ่อสงครามเดิมเป็นส่วนหนึ่งของตำบลบ้านข่า ในการปกครองของอำเภอท่าอุเทน ในปี พ.ศ. ๒๔๖๙ ทางราชการเห็นว่าอำเภอท่าอุเทนกับท้องที่ของอำเภอวานรนิวาสอยู่ห่างไกลมาก มีปัญหาการปกครอง การติดต่อราชการ ราษฎรได้รับความเดือดร้อนในการเดินทางมาติดต่อราชการ จึงออกสำรวจพื้นที่ตั้งกิ่งอำเภอในระหว่างอำเภอวานรนิวาสกับอำเภอท่าอุเทน เห็นว่าหมู่บ้านสามผง ตำบลสามผงในเขตอำเภอท่าอุเทนมีความเหมาะสมดี จึงได้ตั้งกิ่งขึ้นใหม่ชื่อว่า "กิ่งอากาศอำนวย" แต่ในการปกครองนั้นขึ้นกับอำเภอท่าอุเทน

ต่อมาการดำเนินงานของทางราชการของกิ่งอากาศอำนวยเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากการคมนาคมถนนหนทางในการเดินทางไม่สะดวก เห็นว่าบ้านสามผงมีสภาพพื้นที่ที่ยังไม่เหมาะสม เพราะสาเหตุพื้นที่ชื้นแฉะ ไปมาลำบากและยังห่างจากลำน้ำสงคราม การคมนาคมทางน้ำไม่สะดวกคงจะพัฒนาไปได้ยาก ทางราชการจึงได้ออกสำรวจพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อจะหาทำเลที่ตั้งกิ่งใหม่ เห็นว่าบริเวณบ้านศรีเวินชัย บริเวณพื้นที่ดงพระเนาเป็นสถานที่เหมาะสม จึงย้ายจากบ้านสามผงมาทำการที่บ้านศรีเวนชัย

ในปี พ.ศ. ๒๔๗๐ อำมาตย์ตรีพระยศสุนทรปลัดมณฑล ได้มาตรวจราชการที่กิ่งอากาศอำนวยที่บ้านศรีเวินชัย ลงความเห็นว่า กิ่งอากาศอำนวยที่บ้านศรีเวินชัยนี้ยังมีปัญหาอยู่มากในการปฏิบัติงานและการติดต่อราชการ ประชาชนได้รับความยากลำบากทั้งยังเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ไม่เป็นจุดศูนย์กลาง เป็นพื้นที่น้ำท่วมอีกทั้งยังผ่านลำห้วยหลายแห่ง จึงลงความเห็นให้จัดหาที่ตั้งกิ่งใหม่

ปี พ.ศ. ๒๔๗๑ ทางราชการได้มาตรวจพื้นที่บริเวณบ้านท่าบ่อ ตำบลบ้านข่า ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีการประมง มีปลา มีปลาร้า และสัตว์น้ำอื่น ๆ เพื่อจำหน่ายซื้อขาย มีการค้า มีพ่อค้านำข้าวมาขาย นำปลาและปลาร้าไปขายที่อื่น ๆ ถ้าตั้งที่ทำการกิ่งได้ก็จะเจริญก้าวหน้าไปได้ เห็นว่าบริเวณ "ดอนขาว" บ้านท่าบ่อ ซึ่งเป็นพื้นที่อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของหมู่บ้าน (ปัจจุบันคือที่ตั้งโรงเรียนบ้านท่าบ่อ (บ่อศรีรัตนวิทยา) ในปัจจุบัน เป็นสถานที่เหมาะสมสำหรับการตั้งกิ่งใหม่

วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๒ ทางราชการได้ย้ายที่ทำการกิ่งอากาศอำนวยจากบ้านศรีเวินชัย มาตั้งที่บริเวณดอนขาวบ้านท่าบ่อ ตำบลบ้านข่า ภายหลังเปลี่ยนชื่อจากกิ่งอากาศอำนวยเป็น "กิ่งอำเภอบ่อศรีสงคราม" ในปี พ.ศ. ๒๔๘๖ ทางราชการได้ยุบตำบลหลายตำบลโดยเฉพาะตำบลในอำเภอท่าอุเทนและกิ่งอำเภอบ่อศรีสงครามเข้าด้วยกันตั้งเป็นตำบลใหม่ โดยให้ตั้งตำบลท่าบ่อสงครามโดยยุบตำบลสามผง ตำบลนาขาม ขึ้นตรงกับตำบลท่าบ่อสงคราม สรุปว่ากิ่งอำเภอบ่อศรีสงคราม มี ๖ ตำบล ประกอบด้วย ตำบลท่าบ่อสงคราม ตำบลนาหว้า ตำบลบ้านเอื้อง ตำบลนาทม ตำบลบ้านแพง ตำบลนาเดื่อ โดยตำบลท่าบ่อสงครามในขณะนั้นมี ๙ หมู่บ้าน

ปัจจุบันตำบลท่าบ่อสงครามประกอบด้วย ๗ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๑ บ้านดอนสมอ หมู่ที่ ๒ บ้านดอนมะจ่าง หมู่ที่ ๓ บ้านดอนแดง หมู่ที่ ๔ บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ ๕ บ้านนาเพียง หมู่ที่ ๖ บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ ๗ บ้านดอนสมอ ตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามประกาศ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ และได้รับการยกฐานจาก อบต. ขนาดเล็กเป็น อบต.ขนาดกลาง ตามประกาศ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๑ ปัจจุบันมีนายกองมณี วะชุม เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม และนายทำนอง เกษมสินธ์ เป็นกำนันตำบลท่าบ่อสงคราม

ตำบลท่าบ่อสงครามตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอศรีสงคราม อยู่ห่างอำเภอศรีสงคราม ประมาณ ๗ กิโลเมตร อยู่ห่างจากจังหวัดนครพนม ๗๗ กิโลเมตรเนื้อที่โดยประมาณ ๙๗.๒๔ ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ ๗๓,๓๐๙ ไร่

อาณาเขต

ทิศเหนือ ⇒ จดตำบลสามผง อำเภอศรีสงคราม

ทิศใต้ ⇒ จดตำบลโพนสว่าง อำเภอศรีสงคราม

ทิศตะวันออก ⇒ จดตำบลศรีสงคราม อำเภอศรีสงคราม

ทิศตะวันตก ⇒ จดตำบลบ้านข่า อำเภอศรีสงคราม

(๒) ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มริมน้ำสงครามและลำน้ำอูน ถ้าฝนตกชุกจะทำให้เกิดน้ำท่วม บางส่วนเป็นพื้นที่ดินและที่ราบไม่สม่ำเสมอ

(๓) จำนวนประชากร การศึกษาและสุขภาพ

รายการ	จำนวน
จำนวนครัวเรือน	๑,๔๖๙ หลัง
ประชากร	๔,๙๙๓ คน
ชาย	๒,๔๘๕ คน
หญิง	๒,๕๐๘ คน
เด็ก ๐-๕ ปี	๒๔๑ คน
วัยทำงาน	๒,๖๖๗ คน
ผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป	๖๗๔ คน
ผู้พิการ	๒๐๒ คน
ผู้ป่วยติดเตียง/ติดบ้าน	๔๘ คน
ผู้ป่วยเรื้อรัง	๔๕๐ คน
โรงเรียน	๔ แห่ง ขยายโอกาส ๑ แห่ง
รพ.สต./สถานีอนามัย	๒ แห่ง
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	๕ แห่ง

(๔) <u>เศรษฐกิจชุมชน การประกอบอาชีพและรายได้</u>

อาชีพหลักของชาวตำบลท่าบ่อสงครามคือ ทำนา ทำไร่ อาชีพรองได้แก่ อาชีพทำสวน เลี้ยงสัตว์ การประมง ค้าขาย รับจ้าง อุตสาหกรรมในครัวเรือน

๔.๑ กลุ่มอาชีพในตำบลท่าบ่อประกอบด้วย

หมู่ที่ /ชื่อบ้าน	รายการกลุ่มอาชีพ
หมู่ที่ ๑ บ้านดอนสมอ	กลุ่มผู้เลี้ยงกระบือสวยงาม กลุ่มปุ๋ยหมักชีวภาพ กลุ่มทอผ้าพื้นเมือง กลุ่มจักรสาน กลุ่มทำขนมจีน กลุ่มผู้ใช้น้ำบ้านดอนสมอ
หมู่ที่ ๒ บ้านดอนจะจ่าง	กลุ่มผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน กลุ่มเกษตรอินทรีย์ กลุ่มเลี้ยงโคกระบือ กลุ่มจักรสาน กลุ่มทอผ้าพื้นเมือง กลุ่มทำนาปรัง
หมู่ที่ ๓ บ้านดอนแดง	กลุ่มจักรสาน/ทอเสื่อ กลุ่มทำนาปี/นาปรัง กลุ่มดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มเพาะพันธุ์กล้าไม้ป่า กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ กลุ่มเลี้ยงโคกระบือ
หมู่ที่ ๔ บ้านท่าบ่อ	กลุ่มทำขนมไทย กลุ่มเกษตรชาวนา กลุ่มปุ๋ย กลุ่มแปรรูปอาหารจากปลา กลุ่มผู้ใช้น้ำบ้านท่าบ่อ
หมู่ที่ ๖ บ้านท่าบ่อ	กลุ่มทำนาปรัง กลุ่มจักรสาน กลุ่มทำปลาร้า
หมู่ที่ ๗ บ้านดอนสมอ	กลุ่มจักรสาน กลุ่มเลี้ยงโคกระบือ กลุ่มทอเสื่อ

ตารางที่ ๑.๑ แสดงกลุ่มอาชีพแยกรายหมู่บ้าน

๔.๒ สถาบันการเงิน

ชื่อสถาบันการเงิน	หมู่ที่ ๑	หมู่ที่ ๒	หมู่ที่ ๓	หมู่ที่ ๔	หมู่ที่ ๕	หมู่ที่ ๖	หมู่ที่ ๗
กองทุนหมู่บ้าน (กทบ.)	√		√	√	√	√	√
กองทุน กข.คจ.	√	√	√		√		√
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	√	√	√		√		√
สถานบันการเงินหมู่บ้าน		√					
อื่น ๆ (กองทุนประชารัฐ ฯลฯ)						√	
รวม	๓	๓	๓	๑	๓	๒	๓

ตารางที่ ๑.๒ แสดงสถาบันการเงินแยกรายหมู่บ้าน

(๕) <u>ประเพณีวัฒนธรรม</u>

สภาพชุมชนเป็นชุมชนชนบท พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเหมือนเครือญาติ นับถือศาสนาพุทธ มีประเพณีที่นับถือปฏิบัติเหมือนคนลาวโดยทั่วไปคือ ถือฮีต ๑๒ ครอง ๑๔ ทำบุญเลี้ยงเจ้าเหมือนคนจีน เมื่อถึงเดือน ๓ ขึ้น ๓ ค่ำ ของทุกปีมีการผูกแขนคนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้าน มีการนับถือผีปู่ตา จะทำการเลี้ยงปู่ตาปีละ ๒ ครั้ง คือหลังการเก็บเกี่ยวข้าว และเอาข้าวขึ้นยุ้งฉางแล้วเรียกว่าเลี้ยงขึ้น ก่อนการลงมือทำนาเลี้ยงอีกครั้งหนึ่ง เรียกว่าเลี้ยงลงในช่วงเดือน ๗ ของทุกปี

บ้านดอนสมอหมู่ที่ ๑และหมู่ที่ ๗ เดิมชาวบ้านพูดภาษาแสก เป็นภาษาที่ใช้สื่อสารกัน แต่ปัจจุบันก็ยังมีพูดอยู่บ้างเป็นส่วนน้อย ส่วนมากก็พูดภาษาถิ่นอีสาน เมื่อคนแก่หมดไปภาษาก็คงหมดไปด้วย เพราะภาษาแสกเป็นภาษาที่ไม่มีตัวหนังสือเป็นของตนเองประกอบกับคนรุ่นใหม่พูดกันด้วยความอาย

๕.๑ งานบุญพะเหวด(บุญมหาชาติ)

แต่ก่อนมาเป็นการทำบุญประจำปีของหมู่บ้าน ไม่มีการกำหนดวันที่แน่นอน ต้องประชุมและดูความพร้อมของหมู่บ้านก่อน ปัจจุบันได้มีการกำหนดวันที่แน่นอนคือ วันที่ ๑๓ เมษายนของทุกปีเป็นบุญประจำปีของหมู่บ้าน สาเหตุก็เนื่องมาจากว่าลูกหลานในหมู่บ้านไปทำงานที่ต่างจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร เมื่อถึงวันสงกรานต์โรงงานหรือบริษัทจะปิด ลูกหลานในหมู่บ้านก็จะกลับมาเยี่ยมบ้านพร้อมกับนำกองผ้าป่ามาทำบุญ ชาวบ้านมีความเชื่อว่าเมื่อถึงเดือนสี่เป็นฤดูที่มีดอกไม้ตามชายทุ่งชายป่าออกดอกสะพรั่ง เช่น ดอกคูณ ดอกมันปา ดอกลำดวน และมีการเขียนไว้ในหนังสือเทศน์มาลัยหมื่นมาลัยแสนว่า พระศรีอริยเมตไตย์ ใครอยากจะพบเห็นท่านจ้องไม่ฆ่าพ่อแม่ ฆ่าสมณะชีพราหมณ์ ทำลายสงฆ์ให้แตกแยกกันและต้องฟังเทศน์พระเวสสันดรชาดกให้จบให้สิ้นในวันหนึ่งวันเดียว

งานบุญพะเหวด(บุญมหาชาติ) เป็นงานบุญประเพณีประจำปีของบ้านดอนสมอ หมู่ที่ ๑ และหมู่ที่ ๗ บ้านท่าบ่อ หมู่ที่ ๔ และหมู่ที่ ๖ บ้านดอนมะจ่าง หมู่ที่ ๒

๕.๒ ประเพณีทำบุญแห่พระแก้ว

โดยกำหนดวันทำบุญก่อนวันรวมที่วัดและชาวบ้านจะร่วมกันทำความสะอาด ทำเครื่องตกแต่งทำผ้าทุง (ธง) พวงมาลัย จัดทำที่เก็บข้าวเปลือก บาตรสวรรค์ บาตรวันเกิด ตั้งธงรอบศาลาการเปรียญ ประดับศาลาการเปรียญ ติดธงตามสายทางในหมู่บ้าน วันรวมจะไปรวมกันที่วัด นิมนต์พระสงฆ์สวดน้ำพระพุทธมนต์เสร็จแล้วก็สรงน้ำพระสงฆ์ อันเชิญพระประธานมาประทับที่รถตกแต่งให้สวยงามแล้วก็แห่ไปตามถนนในหมู่บ้าน มีการรดน้ำดำหัวกันอย่างสนุกสนาน

งานบุญแห่พระแก้ว เป็นงานบุญประเพณีประจำปีของบ้านดอนสมอ หมู่ที่ ๑ หมู่ที่ ๗ และบ้านดอนแดง หมู่ที่ ๓ จัดขึ้นในวันที่ ๑๓ เมษายนของทุกปี แต่ของบ้านดอนแดง หมู่ที่ ๓ จะมีการประกวดรถอีแต็กพร้อมขบวนแห่

๕.๓ ประเพณีเลี้ยงปู่ตา

เป็นงานบุญประเพณีของทุกหมู่บ้าน แต่จะแตกต่างกันในรายละเอียดเนื่องจากปู่ตาเป็นเจ้าที่เจ้าทางของแต่ละบ้านจะไม่เหมือนกัน มีความเชื่อว่า ผีปู่ตาจะบันดาลความสำเร็จและดูแลทุกข์สุขของชาวบ้าน ความอุดมสมบูรณ์ของไร่นา โดยพิธีกรรมจะมีการเลี้ยงขึ้นและเลี้ยงลง คือการเลี้ยงขึ้นเมื่อทำนาเสร็จนำข้าวขึ้นยุ้งฉาง เลี้ยงลงอีกครั้งในช่วงเดือน ๗ ของทุกปีในฤดูลงทำนา

๕.๔ บุญคูณลานหรือบุญกองข้าว

มักทำกันในเดือนยี่หรือเดือนสอง เมื่อก่อนการเกี่ยวข้าวจะทำกันด้วยมือ เมื่อเกี่ยวข้าวแล้วในแต่ละวันจะตากแดดไว้สองสามวันจึงมัด มัดแล้วจะนำไปรวมกันที่ลาน เมื่อได้ข้าวเปลือกกองใหญ่ ๆ แล้วก่อนจะนำไปสู่ยุ้งหรือฉางข้าว มักจะทำบุญที่กองข้าวเรียกว่าบุญคูณลาน โดยนำพระมาสวด ถวายอาหารบิณฑบาตเป็นการทำบุญส่วนตัว ถ้าเป็นส่วนรวมก็จะเป็นบุญพระทายข้าว ชาวบ้านจะนำข้าวเปลือกมารวมกันส่วนพิธีทางพระจะเหมือนกัน เพื่อหาทุนทรัพย์ในการบูรณะปฏิสังขรณ์วัดวาอาราม

บุญกองข้าวเป็นงานบุญประเพณีของหมู่ที่ ๒ บ้านดอนมะจ่าง หมู่ที่ ๓ บ้านดอนแดง หมู่ที่ ๕ บ้านนาเพียง

๕.๕ บุญข้าวประดับดิน(เดือนเก้าดับ) หรือบุญเดือนเก้า

โดยการทำเป็นข้าวต้มมัดหรือห่อข้าว อาหารไปวางไว้ตามรั้ววัดหรือบริเวณธาตุในตอนเช้าส่วนหนึ่งจะนำไปถวายพระแล้วอุทิศไปให้ผู้ตายหรือญาติมิตรที่ตายไปแล้ว

บุญข้าวประดับดินจะเป็นงานบุญประเพณีของหมู่ที่ ๒ บ้านดอนมะจ่าง หมู่ที่ ๓ บ้านดอนแดง

๕.๖ บุญห่อข้าวฉาก

จัดขึ้นในวันเพ็ญเดือน ๑๐ ถัดจากบุญห่อข้าวประดับดินเชื่อกันว่าบุญห่อข้าวฉากเป็นวันที่ยมโลกเปิดประตูนรกให้ผีนรกทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นผีพ่อแม่ปู่ย่าตายาย ลูกหลานญาติพี่น้องมารับบุญกุศลจากลูกหลานที่อยู่ในเมืองมนุษย์ พิธีการเหมือนกับบุญห่อข้าวประดับดิน จะต่างกันที่เวลาทำและการห่อ คือ เริ่มจากตี ๔-๕ ของวันเพ็ญเดือน ๑๐ เจ้าของบ้านจะนำอาหารคาวหวาน ใส่ใบตองไว้พื้นดินนอกชายคาบ้าน บางคนก็วางไว้ตามเสารั้วบ้าง กำแพงบ้างแล้วแต่จะเหมาะสม มีกะลาหรือแก้วใส่น้ำด้วย แล้วจุดธูปเทียนเรียกวิญญาณมารับประทานอาหาร จากนั้นเวลาเช้าตรู่ พระจะตีระฆัง ญาติโยมจะไปวัดนำอาหารคาวหวานไปทำบุญใส่บาตร และนำห่อข้าวฉากในห่อมาร้อยเป็นพวงนำไปวัด กล่าวคำอุทิศส่วนบุญกุศลให้กับผู้ล่วงลับ จากนั้นเจ้าของห่อข้าวฉากก็นำไปไร่นาวางไว้ตามคันนา เรียกวิญญาณพ่อแม่ปู่ย่าตายายให้มารับประทานอีกครั้ง

บุญห่อข้าวฉากนี้เป็นประเพณีของหมู่ที่ ๓ บ้านดอนแดง

๕.๗ บุญประเพณีอื่น ๆ

๕.๗.๑ บุญประเพณีเทศกาลปีใหม่

ตรงกับวันที่ ๑ มกราคม ของทุกปี มีกิจกรรมเฉลิมฉลองเลี้ยงดูกันในเครือญาติเพื่อนฝูง คนในครัวเรือนก่อนแล้วเวลาบ่าย ๓-๔ โมงเย็นก็จะมีพิธีผูกแขนให้กับผู้สูงอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไปเป็นการอวยพรให้ผู้เฒ่าผู้แก่ได้มีกำลังใจ ให้อายุมั่นขวัญยืน แล้วผู้เฒ่าผู้แก่ก็จะผูกแขนคืนพร้อมอวยพรให้เช่นกัน

๕.๗.๒ ประเพณีเข้าพรรษา

จะทำกันในวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๘ ตรงกับวันอาสาฬหบูชาของทุกปี ยกเว้นถ้าปีใหม่เดือน ๘ สองหน วันเข้าพรรษาจะเลื่อนไปอีกเดือน ๘ ที่สอง โดยเริ่มพิธีในตอนเช้าที่วัดจะมีการทำบุญตักบาตร ถวายภัตตาหาร เสร็จแล้วก็จะกรวดน้ำอุทิศส่วนบุญกุศลให้ญาติที่ล่วงลับ

๕.๗.๓ ประเพณีวันสงกรานต์

เป็นงานบุญประเพณีของทุกหมู่บ้าน เนื่องจากเป็นวันตรงกับวันสงกรานต์ โดยชาวบ้านจะทำน้ำอบน้ำหอมคนละขันสองขันแล้วนำไปรวมกันที่วัด ปราชญ์ชาวบ้านนำไหว้พระรับศีล กลับบ้านก็จะรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ก็จะให้พร ตอนเย็นจะสวดมนต์เย็น ๓ คืนติดต่อกัน มีการก่อเจดีย์ทรายก่อนอันเชิญพระแก้วขึ้นแท่นเดิม

๕.๗.๔ ประเพณีออกพรรษา

เป็นประเพณีที่ทุกวัดทุกหมู่บ้านจะต้องทำเหมือนกันหมด โดยเริ่มจากห่อข้าวต้มข้าวหนมและทำต้นสามัคคี ต้นกัลปพฤกษ์เพื่อให้ชาวบ้านมาร่วมทำบุญ วันรุ่งขึ้นตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๑๑ เป็นวันออกพรรษา ญาติโยมทุกหลังคาเรือนก็จะนำข้าวปลาอาหารผ้าจำพรรษา ดอกไม้ ธูปเทียนและต้นสามัคคีที่ร่วมกันแผ่ปัจจัยไปวัดพร้อมกัน ใส่บาตรถวายภัตตาหาร เสร็จแล้วกล่าวถวายต้นสามัคคี สิ่งของที่มาทำบุญเป็นอันเสร็จพิธี

(๖) **การเมืองการปกครอง**

ด้านการปกครองท้องที่ตำบลท่าบ่อสงครามประกอบด้วย ๗ หมู่บ้าน ได้แก่
หมู่ที่ ๑ บ้านดอนสมอ มีนางสาวจิระกานต์ เอกจักรแก้ว เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๒ บ้านดอนมะจ่าง มีนายทำนอง เกษมสินธ์ เป็นกำนันตำบลท่าบ่อสงคราม
หมู่ที่ ๓ บ้านดอนแดง มีนายชาติชาย คำเกษ เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๔ บ้านท่าบ่อ มีนายแว่น อินทร์เสนลา เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๕ บ้านนาเพียง มีนายพงศ์พิสุทธิ์ ดายังยุธ เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๖ บ้านท่าบ่อ มีนายอวัช ชัยบิล เป็นผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ ๗ บ้านดอนสมอ มีนายวัชระ คำใหญ่ เป็นผู้ใหญ่บ้าน